

Vendel Trio (Wendel), direktor Mreže za klimatsko delovanje u Evropi (CAN Europe)

Očekujem da će na klimatskom samitu u Parizu biti postignut sporazum, mada nije izvesno da će on biti dovoljno jak da zadrži zagrevanje na ispod 2 stepena Celzijusa. Fokus na borbu protiv terorizma ne predstavlja rizik za sporazum, mada postoji opasnost da se smanji nivo ambicije zbog želje da se pokaže jedinstvo. Plan Srbije za smanjenje emisija ugljen dioksida nije dovoljno ambiciozan, i trebalo bi da se omogući da se on revidira do 2018.

Pisani intervju radila: Smiljana Vukojičić Obradović

Kakva su vaša očekivanja u pogledu ishoda klimatske konferencije u Parizu? Da li mislite da bi povećan fokus zapadnih zemalja na bezbednost usled terorističkih napada u Parizu mogao negativno da utiče na spremnost država da se obavežu na smanjivanje emisija, što nosi i troškove?

Na osnovu neke dinamike ovogodišnjih sastanaka visokog nivoa čini se verovatno da će zemlje postići sporazum na kraju samita u Parizu. Teroristički napadi bi čak mogli da povećaju tu mogućnost budući da zemlje žele da pokažu jedinstvo, a ne razjedinjenost. Međutim, nema garancije da će sporazum biti i dovoljno jak da dovede do osetnog povećanja klimatskog delovanja, što je potrebno da se preduprede opasne klimatske promene. To važi za nivo smanjenja emisija ugljen dioksida na koji su se zemlje obavezale, takozvane doprinose (INDC), kao i za iznos finansijskih sredstava koja će se staviti na sto za pomoć siromašnim zemljama da smanje emisije i prilagode se na klimatske promene. Naravno da postoji rizik da se zbog želje da se pokaže jedinstvo smanji nivo ambicija u sporazumu.

Kako ocenjujete doprinose balkanskih zemalja, i posebno Srbije?

Nažalost većina doprinosa balkanskih zemalja je neodgovarajuća, imajući u vidu njihovu podložnost uticajima klimatskih promena ali i stremljenje ka članstvu u EU. Kada je reč o podnetim planovima za smanjenje emisija, doprinosima, najviše zabrinjava nedostatak ambicije: većina ciljeva zapravo predviđa povećanje emisija do 2030. godine u poređenju sa sadašnjim emisijama. Pored toga, doprinosi su napravljeni ili uz malu javnu raspravu ili bez nje. Ono što je pozitivno je da je većina zemalja ostavila prostor za revidiranje doprinosa pre 2020. godine; to će biti dragocena mogućnost da povećaju klimatske obaveze. To je slučaj i sa Srbijom, koja bi u Nacionalnoj klimatskoj strategiji čije se donošenje očekuje trebalo da predvidi detaljnu reviziju klimatskih ciljeva najkasnije do 2018. godine.

Šta su po vašem mišljenju ključni rizici za uspeh konferencije?

Ima dosta pitanja u kojima je potreban dalji napredak. Među njima su sporazum o tome kako dalje postupati sa doprinosima koje su podnele države. Pitanje je kako će se oni uklopiti u pravni sporazum, kako će se revidirati, kako će se nadzirati njihova primena. U ova pitanja spadaju i rasprave o finansiranju mera za očuvanje klime: kako će razvijene zemlje

garantovati da će se postići cilj da se obezbedi 100 milijardi američkih dolara godišnje do 2020; kako će razvijene zemlje obezbediti da se finansiranje klimatskih mera nakon 2020. neće biti smanjeno već povećano; koje zemlje će doprinosti klimatskom finansiranju nakon 2020 - samo razvijene zemlje ili i zemlje u usponu. Dalje, tu spada i pitanje šta će se dogoditi sa prilagođavanjem (na klimatske promene) i gubicima i štetom (koje će nastati kao posledica klimatskih promena). Da li će oni imati jednak tretman kao i pitanje smanjenje emisija i dobiti cilj za finansiranje prilagođavanje, i da li će se u sporazumu pominjati gubitak i šteta.

Kina je i zvanično ponovila da za sada neće biti promena u njenim klimatskim ciljevima i da bi razvijene zemlje trebalo da povećaju ambicije imajući u vidu njihovu istorijsku odgovornost za emisije i klimatske promene, a ovo mišljenje dele i neke druge zemlje u razvoju i usponu. Da li bi ovo mogla da bude prepreka za uspešan dogovor u Parizu.

Ovakav stav zaista podržavaju mnoge zemlje u razvoju, ali u isto vreme su se gotovo sve složile da podnesu ciljeve za smanjenje emisija i time prihvatile da i razvijene i zemlje u razvoju treba da se uključe jer je potrebno da sve zemlje preuzmu određene mere. U Parizu će morati da se prepozna potreba da se i dalje pravi razlika između zemalja na osnovu njihove istorijske odgovornosti i kapaciteta za delovanje, ali se čini da je dinamika podnošenja doprinosa prevazišla ovo pitanje. Ono što će biti značajnije je način na koji će se se zemlje suočiti sa činjenicom da za sada podneti planovi smanjenja nisu dovoljno ambiciozni da porast temperature ograniče na dva stepena Celzijusa. I dalje verujemo da bi sve zemlje trebalo da prihvate reviziju planova smanjenja znatno pre 2020. godine kako bi omogućilo da svet krene putem koji bi omogućio da se porast temperature zadrži osetno ispod dva stepena.

Prema novim informacijama naplaćivanje emisija neće biti na zvaničnom dnevnom redu konferencije u Parizu. Kako će to uticati na povećanje ekoloških standarda u ekonomiji? U središtu ishoda konferencije u Parizu biće da zemlje preuzmu određene obaveze, između ostalog za smanjenje emisija na koje su se obavezali nacionalnim doprinosima (INDC) koji će se nadamo se unaprediti nakon skupa u Parizu. Međutim, svaka zemlja će imati mogućnost da odluči na koji način će ispuniti obavezu, da li naplaćivanjem emisija, donošenjem propisa ili drugim sredstvima. Imajući to u vidu, činjenica da nema dogovora o jednom mehanizmu ne bi trebalo da spreči zemlje da primenjuju svoje doprinose. U sporazumu nam je potrebno jasno obavezivanje zemalja da će uspostaviti nacionalne politike koje će im omogućiti da primene plan smanjenja na koji su se obavezale, a planovi će nadamo se biti unapređeni.

izvor: euractiv.rs